

Koostajad:
Arnold Aru, Lembit Tomingas
Toimetajad:
Kalju Leht, Arnold Ravel
Kaane kujundus:
Kuulo Vahter
Väljaandja:
Eesti Metsakorralduskeskus

Saateks

Enam kui viie aastatuhande kestel on eestlased oma asualal arendanud välja põlised tegevusalad. Need on merendus (merekaubandus ja muidugi ka kalapüük), põllundus (alates korilusest) ja metsandus (koos jahipidamisega). Viimane on mitmeti eriti tähenduslik. Kui merega oli seotud vaid rannarahvas, siis mets hõlmas kogu Eestimaa, sidudes inimeste elu mitmel määral viisil. Mets andis mitte ainult toidulisa (jahiloomad ja muud metsaannid), ta pakkus ka kaitset röövretkede ja sõdade korral. Põhjasõja järel jäi eestlasi ellu armetult väike hulk ja needki vaid see- tõttu, et nad varjusid metsades ja soosaartel. Viimati võttis mets Eestimaa poegi oma varjvasse rüppe alles pool sajandit tagasi.

Need üldteada tõsiasjad väärivad ikka ja jälle kinnitamist. Sest sealtmaalt, kui Eestimaal jäävad kängu või koguni surevad välja põlised elu- ja tööalad - sealtmaalt ei saa enam juttu olla rahva täisväärtuslikust edasikestmisest. Taasiseseisvumise järel on need ohud selgesti olemas. Juba räägitakse kõrgel poliitilisel ja riigitasandil põllumajandusest kui kõrvalisest (vähetasuvast) tootmisest. Metsa suhtutakse jämepragmaatilisel - kui kiirtulu allikasse; arusaamiseni palgist paberini (raamatuni!) pole praktikas jõutud.

Ühes võib olla väitekindel: 1930. aastate lõpul, enne Nõukogude okupatsiooni olid niihästi riik kui ka eraomanik (talupidaja) hästi korrastatud metsa peremehed. Kaks keskust - Tartu Ülikooli metsateaduskond ja Voltveti Metsakool - andsid tarviliku ja heatasemelise ametkonna metsakasvatuse ja -korralduse rakendamiseks. Muidugi ka metsanduse kui teadusala väljaarendamiseks. Erametsa hoidis iga taibu- kas talupoeg võimalikult heas korras, sest mets kattis väga mitmesuguseid taluelu vajadusi, ta oli väljaarvamatu osa talu rikkusest. Õiglane on märkida sedagi, et ka mõisnikud suhtusid metsasse omal ajal säästvalt ja korrashoidvalt. Nii et uuel vabariigil ei tulnud hoopiski alustada korralageduse korrastamisest.

Metsaametnikud, metsaülemast metsavahini, olid Eesti ühiskonnas lugupeetud inimesed. Nende käitumine oli korrektne (alates juba sümpaatsest ametimundrist) ja rahulik. Küllap siin mängis soodsalt kaasa ka igapäevane suhtlemine loodusega - mets hoiab sooja ja annab rahu, öeldakse rahvasuus.

Sihin selle sissejuhatava jutuga tõdemusejuurde, et meie, väikerahvas nagu oleme, peame kiivalt hoidma ja kaitsma oma põlisväärtusi. Sellest sõltuvad meie edasikestmine ja arenguvõimalused. Täie rahuldusega võib öelda, eestlased on hästi hoidnud-hooldanud oma vaimse ja materiaalse kultuuri väärtusi.

Meie folkloorsed ja etnograafilised varamud on ainulaadsed maailmas. Meil on rikkad muuseumid kõigilt olulistelt elu- ja tegevusaladelt. pluss rohked personaalmuuseumid. Kaunis Sagadi mõisahoones on leidnud koha ka metsamuuseum, kus ma paraku küll käinud ei ole. See kõik on paljude põlvkondade suure töö tulemus. Kõik on aegade kestel kildhaaval kogutud ja korrastatud aina nägemiseks ja tundmaõppimiseks tulevastele põlvedele.

Toonitan seda rahvuslikku igipüüdu ka seoses siinse tagasihoidliku brošüüriga. Seegi tohiks olla killukene eesti metsanduse kujunemisloost, ja vahest üsna omapärane killuke. Nendel lehekülgedel võtavad sõna Tihemetsa Metsatehnikumi esimese sõjajärgse lennu mehed, kelle õpiaeg langes aastasse 1944 - 1946.

Kõigile on pikemata teada, mis aeg see Eestimaal oli. Võib siis kujutleda, et tolle aja umbmäärased ja ohurikkad olud reflekteerusid ka selles Pärnumaa sosis, kus paiknes Tihemetsa metsakool. Ja mõneti üsna erilisel moel, erilisel kui tavapärastes koolides.

Brošüüri kokkupanemise mõte tekkis "Tihemetsa poiste" kokkutuleku järel 1996. aasta suvel. Arutlesime umbes nii. Mõnedel meie hulgast võiks olla tahtmist, vahest koguni salasoo, meenutada noid kaht omamoodi põnevat õpinguaastat. Nii isikliku elu plaanis kui ka eesti metsanduse kontekstis. Reageerimine asjaomasele kirjale-kõnele oli ootamatult kaasatulev. Nii koguneski kümme teksti, milles igaüks pani kirja selle, mis mäluksaanile ilmus.

Seega siis on kõik siinsed kirjutised memuaarilised, mida kannab emotsionaalne alatoon. Muidugi võib faktides esineda auke ja hälbeid, ka vasturääkivusi eri kirjutajate vahel. Meie kasutuses ei olnud arhiiviallikaid, meil polnud ka võimalusi eraldi uurimistööks. Näiteks mõneks ajaks Tihemetsa sõita, usutlemaks võimalikke inimesi, kes veel elus. või uurida Tihemetsa valla ja Pärnu maakonna arhiivides. Lepime sellega, mis osutus võimalikuks. Muidugi, omaaegse Voltveti Metsakooli ja järglase Tihemetsa Metsatehnikumi ajalugu vääriski tõsiteaduslikku uurimist, aga see peab juba jääma professionaalide teha. Ja kui see tõepoolest teoks peaks saama, siis, jah, võiks isegi see brošüür mõnesuguseks toeks olla.

Siinsele saatesõnale kirjutab alla küll "Tihemetsa poiss ", kellest aga metsameest ei saanud (nagu mõnest teisestki). Koostajana-toimetajana toimin esiteks seepärast, et hingelt kuulun ikkagi ka meenutajate hulka, ning esijoones seepärast, et toimetustööd on mul tööelus üsna läbikäivalt ette tulnud. Pealegi - ja seda tahan eraldi rõhutada - on tegemist ikkagi meeskonnatöoga. Eraldi märgin kolme koolivenna - Arnold Aru, August Tekko ja Lembit Tominga - abi ja kaasategemist kõiges olulises; viimistlustöö jäi Arnold Raveli professionaalseks hooleks. Aga tänu on väärt kõik, kes võtsid vaevaks ennast kirjatöös pingutada.

Kalju Leht

METSAKORRALDAJA MEENUTUSI

Arnold Aru

Sündisin septembris 1926 Pärnumaal Kilingi-Nõmme töölispererkonnas. Isa töötas suviti ehitustel, talviti põhiliselt metsatöölisena. Ema oli kodune. Seega möodusid minu noorusaastad Kilingi-Nõmmel; õppisin

kohalikus algkoolis ja hiljem Pärnu Gümnaasiumis. Ent laste koolitamine kodust kaugemal käis isal majanduslikult üle jõu. Nii tulid Pärnust pärast progümnaasiumi lõpetamist ära. Mida edasi teha? Olin juba varasest noorusest alates suviti, koolivaheaegadel ümbruskonna taludes karjapoisina teeninud ja perekonda oma panuse andnud. Kuid nii ei võinud ju jätkuda.

Siis avastasime, et kodust mõne kilomeetri kaugusel asub Tihemetsa, kus koolitatakse metsamehi. Kohaliku (Lodja) metskonna ülem Arnold Sild oli rahva hulgas väga lugupeetud mees ja minu vanemate jaoks lausa iidol. Nii soovitas isa mul Tihemetsa õppima minna, et minust ka ükskord samasugune metsahärra saaks. Ma polnud vastu ja nii läksingi 1943 .a. sügisel Tihemetsa, Metsatehnikumi vastuvõtuksamitele. Suurt konkursi ei olnud, kuna palju noori oli juba Saksa sõjaväkke võetud, ja saingi raskusteta sisse.

Esimene õppeaasta oli lühikesevõitu, sest järgmisel kevadel (1944) lõpetati õppetöö ennetähtaegselt - koolimajast tehti Saksa sõjaväe laatsaret. Ka nopiti vanemaid poisse Saksa sõjaväkke juba koolist. Minu aeg minna tuli alles augusti alul. Mind saadeti Klooga õppelaagrisse, kust aga parajal ajal (septembri lõpus) jalga lasksin.

Sügisel, kui rinne oli Pärnumaalt juba üle läinud ja lahingud käisid Saaremaal, alustati ka Tihemetsas uuesti õppetööd. Nüüd aga juba Nõukogude lipu all. Selgus, et eelmiste aastate esimese kursuse poistest oli sõjakeerisest tagasi tehnikumi tulnud vaid kümmekond, ülejäänud olid kas sõjas pihta saanud või mujal "ilmalaanen laiali". Et tehnikumi uuesti käima panna, kuulutati ajalehes õpilaste vastuvõttust ja see andiski soovitud tulemusi. Kokkutulnute hulgast selekteeriti välja parema haridusliku ettevalmistusega poisid, kellest koos esimese kursuse lõpetanutega komplekteeriti teine kursus, millest käesolevas brošüüris toleaeagsed asjaosalised pajatavadki.

See oli omapärane seltskond selle poolest, et meile sattus noormehi erinevatel põhjustel ja sageli ka juhuslikult, et varjuda Vene sõjaväkke värbamise eest (kuulutati ju välja, et õppimine tehnikumis vabastab kuni lõpetamiseni sõjaväekohustusest) või kartusest "vanade pattude" pärast. Sellepärast kõikus selle kursuse poiste vanus 16 kuni 28 aastani. Ka Pärnumaal töötasid usinalt "organid", kes tehnikumi poistel silma peal hoidsid. Nii läks mõnelgi mehel elu kibedaks ja halvima kartusel pidid nii mõnedki koolist enne lõpetamist kaduma, mõned vahetult enne lõpueksameid.

Riigieksamid toimusid pärast kaheaastast õppetööd ja selle sooritasid kõik 20 eksamitele jõudnud. Seejärel suunati lõpetanud kõrge komisjoni poolt kohe ka töökohtadele vabariigi metsandusettevõtetesse.

Vahepeal märkin, et just ilma lõpudiplomita lahkunutest on elus silmapaistvat edu saavutanud sellised "metsamehed" nagu Heino Mikk, kes lõpetas Tartu Ülikooli veterinaararstina, seejärel töötas vastutavatel ametikohtadel põllumajandusministeeriumis, Tallinna Farmaatsiatehases ja lõpuks Tallinna Linnuvabrikus vetarstina. Eesti keelt ja kirjandust õppisid ja lõpetasid Tartus kauaaegne "Vanemuise" teatri kirjandusala juhataja ja praegu Vanemuise Seltsi esimees Evald Kampus ning käesoleva brošüüri kokkupanija, eesti keele õpetaja ja õpikute tegija, filoloogikandidaat Kalju Leht. Samuti lõpetas hiljem Tartu Ülikooli eesti filoloogina metsatehnikumi diplomi omanik, tuntud skandinaavia keeltest tõlkija ja toimetaja, Rootsi Akadeemia tõlke- preemia laureaat Arnold Ravel.

Suur osa lõpetanutest suunati tööle Tallinna - metsakorraldusse ehk "Eesti Metsaprojekti" (praegune Eesti Metsakorralduskeskus). Need olid: Rudolf Kivisild, Kaljo Kivimägi, Gustav Kulla, Karl Sepp, Feliks Loos, Mauri Tomingas ja Heino

Keerma. Viimased kaks lahkusid pärast paariaastast töötamist. Kõik nad alustasid tööd tehnikutena, edutati aga peatselt abitaksaatoriteks ja mõne aasta möödudes insener-taksaatoriteks, kellena töötasid ka lõpuni. Välja arvatud Kivimägi, kes 1956.a edutati salgaülemaks, kellena ta läks ka pensionile, ning F. Loos, kes lahkus tervisliku seisukorra tõttu (avarii tagajärjel) ja asus tööle Tallinna Metsamajandisse (tagasi metsakorraldusse tuli ta 1960.a., kuid siis juba majandusala juhatajaks).

Mind suunati pärast lõpetamist tööle Saaremaale mingiks ametnikuks. Mina aga (tunnistan pattu) eirasin seda korraldust ja sõitsin hoopis Tallinna, et minna edasi õppima kooli, mis päästaks Vene kroonust. Pärast paari ebaõnnestunud katset kohtasin koolivend Kalju Lehte, kes oli end juba "sisse seadnud" Tallinna Õpetajate Seminaris. Ta kutsus mindki sinna, ja kuna seal oli parajasti poiste põud, võetigi mind lahkesti vastu (II kursusele).

Seminaris õppisin veidi üle aasta, kuid majanduslikult muutus elu üsna raskeks, ja olles veendunud, et koolmeisterit minust ikka ei saa (samuti oli ära langenud sõjaväkke värbamise oht), läksin 1. oktoobrist tööle äsja asutatud Tallinna Metsamajandisse. Seal hakkaski kujunema minust metsamees - esimesed aastad olin inspektori ja inseneri ameti kohal ja 1949. a. suvel edutati mind juba vanem-metsaülemaks. Isa omaaegne unistus, et poisist "metsahärra" saaks, küll ei täitunud, aga metsanduse juurde ma siiski jäin. Asjaolude tõttu (läksin ministriga vastuollu) töötasin hiljem paar aastat ka metsatööstuses (Tallinna Metsatööstuskeskuses insenerina), kuid 1957.a. suvel soovitati mind juhatama metsakorraldust, millega ka nõustusin. Nii sattusingi ühist vankrit vedama mitmete koolivendadega, kes mind seal juba ees ootasid. Töö metsakorralduses kujunes ootamatult pikaks ja lõppes alles 29 aasta pärast (1986) pensionile minekuga. Kuna töö ettevõtte juhina eeldas kõrgemat haridust, asusin seda 1958.a taotlema kaugõppe teel Leningradis (EPA-s sel ajal metsanduse kaugõpet ei olnud), mis ka 1963. a. teoks sai. Sama kooli tegi läbi ka Kalju Kivimägi, kes lõpetas aasta hiljem.

Et metsakorralduses on Tihemetsa poistest töötanud kaheksa, nendest üle veerand sajandi viis, peatuksin lühidalt ka sellel teemal. Ei saa mainimata jätta, et kolmel neist - Sepp, Kivimägi ja Kivisild - on tööraamatus ainult ühe asutuse (metsakorralduse) nimi.

Metsade majandamise aluseks on teatavasti metsade korraldamisega koostatud metsamajanduskavad ja -plaanid. Eestimaal tehakse neid juba poolteist sajandit (iseseisev metsakorralduse ettevõtte Eestis loodi küll alles iseseisvuse alguses - 1919). Et metsakorralduse nn. revisjoniperiood on 10 aastat, tulevad iga 10 aasta jooksul riigis kõik metsad läbi käia, kaardistada, takseerida, s.t. kirja panna igal metsaosal ehk eraldusel oleva metsa omadused (takseernäitajad) ja nende alusel projekteerida vajalikud tööd metsas (metskonnas) järgmiseks kümneks aastaks. Kuna metsakorralduse pealülilik on just taksaator, siis igaüks neist on oma elu jooksul Eesti metsad 3-4 korda läbi "kamminud" ja kõik seal nähtu kirja pannud. Nii ka taksaatoritest "Tihemetsa poisid". Et taksaatori töökoormus on suve jooksul umbes kümme tuhat hektarit, on lihtne arvutada tema elutöö suurust. See töö on raske, kuid ka omajagu romantiline looduslembelisele inimesele, sest igal kevadel ootab ees uus tükike Eestimaad, mis tuleb igati läbi uurida. Ei hakka siin peatuma metsakorralduse arengul ja saavutustel nende 30-40 aasta jooksul, kuid ei saa mööda minna sellest, et Tihemetsa poiste panus metsakorraldusse ja seega kogu vabariigi metsamajanduse arengusse on igal juhul olnud märkimisväärne.

... jätkub

JAHILUGU

Olgu vahelduseks üks jahimehejutt. Oli 1943.a sügis. Õppurite read Tihemetsas olid hõredaks jäänud - kes oli Saksa sõjaväes, kes redutas sõjapaos. Järele olid jäänud nooremad poisid, sõjaväe-eelikud.

Ühel ilusal sügispäeval öeldi meile, et tuleb minna jahile. Nimelt olid tehnikumi saksasõbralikul direktoril Hans Kosenkraniusel külas mõned kõrgemad ohvitserid, kelle jaoks oli vaja organiseerida jaht. Tegemist oli nn. ajujahiga, milleks pandi poisid piki kvartali sihti umbes 30-40-meetriliste vahedega ritta ja pärast vastavat signaali hakkasime suure kisa ja käraga läbi metsakvartali järgmise sihini liikuma. Et kütid olid juba ette ootele läinud, siis pidid (teoreetiliselt) kõik loomad (kitsed) kvartalis nende püsside ette sattuma.

Jõudnud selle klapperjahiga läbi noore tiheda metsa umbes poole kvartalini, nägin paari meetri kaugusel midagi vilksatavat. Äkki tundsin vastu jalasäärt tugevat lööki, nii et pidin peaaegu kukkuma. Keegi jooksis mu selja tagant minema. Selgus, et tegemist oli metskitsega, kes suurest jahikärast hirmutatuna ei jooksnud edasi, vaid pöördus hoopis tagasi ja "murdis läbi" meie ahelikust. Mind ta vaeseke ei märganud (meie vahele jäi väike tihe kuusk) ja nii ta kabuhirmus hüppaski otse üle kuuse ja "maandus" minu jalgade vahele.

See kõik toimus nii kiiresti, et ma ei jõudnud õieti ehmudagi. Aga kitseke oli juba kadunud. Asi lõppes õnnelikult kõigepealt kitsele, kes pääses eluga, mina sain mõlemale jalasäärele valusa sinise muhu. Kui aga kits oleks maandunud minu jalgade vahele parajas kõrguses...? Mine tea, kas võinuksingi praegu isa ja vanaisa olla ...

Muidugi rääkisin juhtunust hiljem oma kaaslastele, kui palju uskujaid oli, ei tea. Küll võib aga arvata, et jahinduse praktikas on see küllaltki haruldane juhus, ja vaatamata üle poole sajandi tagusele ajale, on see juhtum praegugi selgelt mees.

Ja lõpetuseks veel niipalju, et rohkem ulukeid selles metsas nähtavasti ei olnudki ja jahimehed jäid loodetud saagist minu rõõmuks ilma.

MINU ESIMENE ÜLIKOOL

Evald Kampus

Ühel korral jõudis teade Tihemetsa Metsatehnikumi metsnike 1946.a. lennu lõpetajate hilisemast kokkutulekust õigeaegselt ka minuni. Siis ma sellest osa võtta ei saanud. Aga ega ma polekski eriti sõandanud sinna tikkuda,

sest mul jäi see kool ametlikult lõpetamata. Oleks võidud ju veel arvama hakata, et mis see sell päris meeste ausärasse end peesitama tikub.

Kahjuks pole ma selle kooli kuulsusele, koolivendade väarikale metsamehetööle ja Eestimaa metsandusele midagi lisanud. Sealt saanud aga küll, ja koguni terveks eluks, kuigi ootuspärasega võrreldes hoopis teistsuguseks eluks. Olgu järgnevad read omamoodi tänuks Tihemetsa Metsatehnikumile ja tehnikumikaaslastele.

Mu noorus möödus praeguse Soomaa rahvuspargi servas, suurte metsade, soode ja rabade keskel, Halliste jõe ääres külas, kus mu isa oli metsavaht esmalt Halliste, hiljem sealsamas naabruses Teesoo vahtkonnas. Kevaditi, ka 1943. aasta suvel, tõusis suurvesi kaugele üle kallaste ning Halliste jõgi muutus laiaks järveks, nii et Tipu algkooli sai sõita paadiga üle heinamaade, põldude ja karjaaedade. Nii seostus kevad mulle alati suurvetega. Ja et ma hiljem mujal elades selliseid üleujutusi enam pole näinud, siis on pidevalt midagi puudu jäänud. Vete alanedes algas varsti palgiparvetus. Meie pool peatusid alati pärisparvepoisid, Pärnu mehed, kes rääkisid nii huvitavalt oma elust, nagu ükski kirjanik seda eales ei suuda.

Mineviku maailmakirjandus kubiseb väidetest, kui kahjulikud on inimesele sooaurud, mis haigusi nad kõik tekitavad ja kui ebaterve üldse on soomade k1iirna. Seda legendi lugeda on väga kentsakas, aga naerma ei aja.

Õppisin selles pisikeses Tipu kuueklassilises koolis, kus 1930-te aastate lõpul oli 28-29 õpilast. Poolteist aastat olin ainuke õpilane klassis. 1939/40. a. koolitalve käisin Viljandi Poeglaste Progümnaasiumis, mis Vene valitsuse tulles likvideeriti, nii et algkooli viimane klass tuli jälle Tipus lõpetada. 1941-1944 õppisin Viljandi Maagümnaasiumis, mille alamastmele jõudsin ka ringi peale teha. Kuid eks see sõjaaegne kooliskäimine küll rohkem üks naljategu 'olnud. Rohkem küpsetasid need karmid aastad võimuvahetuste ja sõjakustega ise.

Septembris 1944 mobiliseeriti mind Viljandis Saksa sõjaväkke- lennuväe abiteenistusse. Et ma ka pidin just 1927. aasta teisel jõulupühal sündima! Selle sündmuse nihkumine kuuegi päeva võrra vabastanuks mind mobilisatsioonist.

Viibinud mõne päeva Kose-Lükati õppelaagris, sai seejärel mu teenistuskohaks Kiviõli. Pääsesime lõpuks Vene tankide eest veel rongile, ja sõit läks läbi Tallinna ja Pärnu Saksamaa suunas. Mõisakülas lasksin sellest ešelonist jalga. Kuigi otsiti ka koertega, pääsesin.

Niisuguse väikese elukogemusega, tavalisest küll sutike suurema kirjanduse, luule ja ajaloo armastusega ning lugemuse ja huviga muusika vastu astusin 1944. aasta hilissügisel Tihemetsa Metsatehnikumi metsnike teisele kursusele. Meelsamini oleksin jätkanud Viljandi Keskkoolis, kuid kuulujutud, mis tollal määrasid paljudegi elus isegi olulisi samme ja valikuid, teadsid hoiatada, et keskkoolist võidakse võtta Vene sõjaväkke, tehnikumist aga mitte. Sõda ju veel käis, ja kes siis

... lk puudu...

vaid muigas. Rivilauludena mõirgasime Eesti sõjaväe marsilaule, kuid sattus sekka ka Eesti Leegioni ja Soome-poiste omi.

Laul ja muusika olid meie keskel väga armastatud. Ega kooli poolt keegi asja ei korraldanud, seda harrastati ise. Juhtivaks jõuks sai kooliveli Kalju Leht, keda kohe Listiks hakati hüüdma - nii musikaalsuse kui ka teatava samasuse tõttu Ferenc Lisztiga. (Või mine tea, äkki oli tal see nimi juba Tartust kaasas.) Et ta

viulit mängis, ei seganud sugugi. Samuti sarnasus sõna leht venekeelse tõlkega. Õppisin minagi tema lahkelloal ta toredal viulil pizzicatos viise plõnksutama. Nende hüüdnimedega on üldse üks imelik lugu - pärast ei võta enam vanatontki kinni, kust nad alguse on saanud. Mind näiteks hakati Jorsaks kutsuma ja seda nime tuli mul sõprade seltsis palju aastaid kanda - ka hilisemates koolides, kuhu see kaasa rändas. Arvan, et just sõber Listil ei puudu selles suhtes omad teened, nii nagu minul temagi nime edasikandjana. Tihemetsa ja Tallinna koolide sõbruskonnale olen siiani Jorsaks jäänud. .

Eneseteadvuse upitamiseks on seda nime nii kena seostada Norra kuninga Sigurd Jorsalfariga ja Griegi näidendimuusikaga. Pealegi kui Grieg on minu armastatumaid heliloojaid ja Norra unistuste meelis- maa.

Aga mine tea, võib-olla mõeldi sellise hüüdnimega midagi hoopiski nõökavat. Seevastu kutsuti koolivenda Heino Keermat selgelt ja kindlalt Inseneriks. Tema laialdaste teadmiste ja oskuste tõttu oli see ka päris parajalt paslik. Mäletan, kuidas me ühel õhtupoolikul Inseneriga kahekesi Kilingi-Nõmmele marssisime ning lausa väevõimuga ühele naispedagoogile, kellel senini vaid lastega tegemist oli olnud, endid klaveriõpilasteks peale surusime. Sihukesed noorkukelised mehemürakad viisid ta täielikku hämmeldusse. Imestan veel praegugi, kuidas me suutsime ta n.-õ. surnuks rääkida. Teadagi ei tulnud tundidest eriti midagi välja, ja mitte õpetajast olenevatel põhjustel. Insener aga tavatses koolisaali klaveril kuuvalgel igatsevalt ilutseda ja improviseerida, ka ilma tundideta.

Olen üsnagi mitmetel maadel kuulsates kontserdisaalides ja ooperiteatrites saanud nautida kõrgetasemelist muusikat. Kuid siiani on esmavärskuses hinge jäänud helisema üks muusikapala, mis hakkas Tihemetsa kooli kuskilt kõrgemalt korruselt allapoole ja lähemale liikudes mulle kõrvu kostma - esmalt vist läbi une. Mängijateks olid teadagi List ja üks teine koolivend akordionil või bajaanil. Sealtpeale olin ka igavesti muusikale võidetud.

Asutasime isegi väikese orkestri dirigendi ja orkestreerija Listi eestvõttel. Ühel peol esitasin ma klaveri saatel trompetil koguni solo "Komm mit nach Varaszdin!" Kalmani operetist "Mariza". See võis küll kole olla, eriti rütmilise äbardlikkuse tõttu. Aga olen oma mitmete tegude üle põhjalikumalt häbi tundnud alles hiljem, kui juba rohkem aru pähe oli kogunenud. See käib ka mu näitemängimise kohta. Aga mitte ainult. Aga mine tea, võib-olla mõeldi sellise hüüdnimega midagi hoopiski nõökavat.

Seevastu kutsuti koolivenda Heino Keermat selgelt ja kindlalt Inseneriks. Tema laialdaste teadmiste ja oskuste tõttu oli see ka päris parajalt paslik.

Mäletan, kuidas me ühel õhtupoolikul Inseneriga kahekesi Kilingi-Nõmmele marssisime ning lausa väevõimuga ühele naispedagoogile, kellel senini vaid lastega tegemist oli olnud, endid klaveriõpilasteks peale surusime. Sihukesed noorkukelised mehemürakad viisid ta täielikku hämmeldusse. Imestan veel praegugi, kuidas me suutsime ta n.-õ. surnuks rääkida. Teadagi ei tulnud tundidest eriti midagi välja, ja mitte õpetajast olenevatel põhjustel. Insener aga tavatses koolisaali klaveril kuuvalgel igatsevalt ilutseda ja improviseerida, ka ilma tundideta.

Kuid ühe episoodi üle võin ma küll siiani uhkust tunda, sest see kukkus meil vägagi hästi välja. Pikutasime Inseneriga kenal kevadel pargi puukooliosas ja tuupisime eksamiks. Üks kena neiu meie lähedal oli ametis just sellesamaga. Mingi teab kust pähekaranud idee mõjul pilgutasime Inseneriga teineteisele silma, hüppasime kui tuulehoog püsti ja deklareerisime otsustavalt, et läheme nüüd seda neiu vägistama. Kabuhirmus röökides lidus ohver maja poole.

Mõistagi polnud me Inseneriga mingid vägistajad, vaid rohkem seda sorti vennad, kes omavahel paremal juhul kiitlevad tädirannast tulles, et mina oleksin peaaegu saanud, aga tema jäi hoopis ilma. Igatahes polnud koolis armuasjade ajamiseks seesuguseid drastilisi abinõusid sugugi tarvis, üldiselt näis neis asjades valitsevat kena kokkuleppepoliitika.